

háborító jogtiprásokat, melyek az ő főispánságához fűződnek, de mint magánembert, vagy mint a magán természetű társadalmi élet alakját soha nem bántottuk.

Éppen azért, mivel Thuróczy Vilmosnak személyes ellenségei nincsenek, nem is találkozik senki sem, a ki az ő távozása felett kárörömet érezne. Mi legalább nem éreztünk. Ellenkezőleg — őszinte részvétellel sajnáljuk, hogy az ő személyében a politika egy újabb áldozatot ragadott el azon férfiak sorából, a kiket mindaddig, amíg nem lépnek ki a politikai közélet terére, közbecsülés és köztisztelet környez.

Thuróczyt tényleg évek hosszú során, a bírói pályának jó hírnévvel, tolyton növekedő tekintéllyel megfutott folyamán közbecsülés és köztisztelet környezte és ami még több, bizalom, mely népszerűségének a forrása volt. Ebben leli magyarázatát az a jelenség, hogy éveken át, valahányszor csak üresedésbe jött Nyitra megye főispáni széke, a közvélemény nem pusztán találgatással, hanem szívből fakadó óhajattal Thuróczyt jelölte erre a nagy fontosságú helyre. Mikor azután végre kinevezték, mindenki megelégedéssel és örömmel fogadta e kinevezést, mert az volt az általános nézet, hogy Thuróczy olyan főispán lesz, a milyen bíró tudott lenni: szigorúan igazságos, pártatlan, rendületlen híve a jogrendnek, őre a törvénynek, kiméletes, előzékeny, szives.

Sajnos, ezt a várakozást nagy csalódás követte. Minek lebbentenők fel újra a fátyolt azokról a szomorú tényekről, melyek ezt az igen keserű csalódást előidézték, azt azonban még sem akarjuk elhallgatni, hogy ha Thuróczy Vilmos, azzal a férfias lélekkel, mely őt, mint bírót és mint törvényszéki elnököt oly tiszteletre méltó magasságba emelte, ellenszegül Bánffy gonosz terveinek, ha nem adja oda magát eszközül száz és száz honpolgár alkotmányos jogainak, szente-

okoztal szívemnek és szeretett Sándornak; de nem átkozlak meg azért, ez lűn volna; gondolá, majd megfizet a jó Isten neked, ha rossz szándékból tetted.

Tehát azt határozta el, hogy gyűlöletet színel Szendyvel szemben, s mindjárt jó ok lesz Szendy komorsága arra, hogy úgy tegyen, mintha ő haragudnék most valamiért. Oh mily könnyen lett volna minden megoldva, ha nyíltan megkérdezte volna Szendyt, hogy szolt-e neki Papp valamit, de ezt nem tehette, mert a szerelmes szívek nem ott kezdik megoldani a csomót, a hol könnyű, hanem ott, a hol legbogosabb. Hiszen Szendy még nem szolt semmit, s így lehetetlen volt ilyenekről beszélni. Tehát harag, gyűlölet-színelés, oh, mint fájt ez a gondolat Terkának, ki úgy szerette Szendyt.

Ezalatt Szendy sem volt nyugodt odahaza, mindig fülébe csengett e pár szó: „Vigyázz, mert máshol kap lángot szíve, ha nem sietsz“.

Jól van, mondogatta magában. Ez inteni akar, talán észrevett valamit. Vigyázni fogok, megfigyelem Terkát. Úgy teszek, mintha közönyös lennék iránta, de nehezen fog menni, mert Terkát igazán szeretem. Azt hiszem a szerelem mindig ki fog bukkanni az új szerep alól, de megpróbálom. Talán sikerül. (Folyt. köv.)

sített törvények által biztosított szabadságainak elnyomására, hanem ha eldobja magát az egész főispánságot, melynek birásáért az a lelketlen ember oly roppant nagy erkölcsi árt követelt: visszavonulását az egész ország, melynek nagy többsége hála Istennek még tiszta lelkű és romlatlan, hódolatteljes tisztelettel kísérte volna és fejére a nemzet legjobbjai tapsok között tették volna fel a meggyőződés hitvallóit megillető és díszítő babérkoszorút.

Vajjon miért nem cselekedte ezt meg Thuróczy Vilmos, mikor azt mindenki várta tőle? Ne keressük az okát, hanem vonjuk le inkább megszakított politikai pályafutásából a tanulságot.

Nincs pálya, mely annyi sokoldalú egyéni rátermettséget követelne, mint a politikai pálya. Könnyelmű, a becsülettel játszó, a közérdekeket feláldozó politikusnak lenni nem nehéz. Ehhez szerencse kell, közromlottság és semmi más. De voltaképen csupán csak szerencse, mert a közromlottságot a lelkiismeretlen politikus könnyen megteremti magának. De, aki jó és becsületes politikus akar lenni, az rengeteg sok jó tulajdonsággal birjon. Legyen jó emberismerő, óvatos, okos, szilárd az egyéni nagyravágyás megvetésében, kiforrott és megállapodott az elvi meggyőződésben és az ahhoz való ragaszkodásban.

És még egy hosszú sorát említhetnők azoknak a képességeknek, melyekkel a jó és becsületes politikusnak fel kell ruházva lennie. Magától értetődik, hogy kiváló képességeket és hozzá még sokat, csak iskolázás által lehet elsajátítani. Aki politikus akar lenni, az szolgálja kora ifjúságától a politikai pályát, hogy kiképezhesse magát hivatott, edzett politikusnak.

Azért, a kik már megették kenyerök javát más életpályán, azok csak maradjanak ott és ne vállalkozzanak politikai pályafutásra, mert közembereknek sem válnak be ezen a pályán, mint vezérek pedig vereséget szenvednek és károkat okoznak.

Ez a tanulsága Thuróczy Vilmos főispánságának. Olvasóink maguktól is rájöhetnek, hogy ez a tanulság miképen függ össze azokkal a kombinációkkal, melyek az üresedésben levő nyitra megyei főispáni szék körül forognak.

Változások a megyei tisztújításnál.

IV.

Csemniczky Géza. A vármegyei bánfi had egyik érdemes specialitása a tornóci főbíró. Ha őszinték akarunk lenni, inkább elismerést érdemel a néppárt részéről, mint gáncsolást, mert hogy a néppárt most győzött Vágvecsén azt gr. Hunyady Imre és dr. Tóth Károly mellett részben Csemniczky urnak lehet köszönni, ő persze akaratlanul működött közre.

Népszerűtlen a legfőbb fokban, maga ellen ingerelte a katolikusokat, midőn a néppárt ellen most is a legélesebb Bánffy-fringival hadakozott.

De nem szeretik a kerület reformatusi sem; a soidisant függetlenségek, kik eddig még mindig kihuzták a kormánypart kátyuba jutott szekerét.

Negyeden azzal vesztette el mintegy két év előtt a rokonszenvet, hogy egy reformatus embernek a feleségét, — ki férjét elhagyta és szüleihez vonult — éjnek idején felverette az ágyból és két csendőr kíséretében eltoloncoltatta férjéhez. Az asszony panaszt emelt dr. Sándor Ferenc ügyvéd útján a nyitrai kir. ügyészségnél hivatalos hatalommal való visszaélés miatt Csemniczky ellen. S nagy fáradságába került Győri Kálmán negyedi jegyzőnek meg a reformatus tiszteletesnek, míg a panaszzal visszavonatták a feljelentést.

Elidegenítette a zsidókat. Egy tornóci zsidó péket két légyért, melyet zsemlyéjében találtak összesen 60 frttal büntetett meg. Ez akkor kijelentette, hogy inkább anarchistára szavaz, mint a kormánypartra. Midőn az utóbbi választások előtt Lauffer farkasdi bérlő négy csendőrt kért Bárány tornóci bérlő által Csemniczkytól, a főbíró kifakadt e szavakkal: Nü Moische, mach' dich grojsz — ami persze Bárányt is felbosszantotta, mert ő olyan bárány, melynek gyapját a tornóci rabbinus szokta nyírni.

Csemniczky Géza, főszolgabíró, családi körmenyeinél fogva ragaszkodik ugyan a tornóci (vág-sellyei) járáshoz, de a tornóci járás nem ragaszkodik hozzá. Hivatalának eleget tenni iparkodik mennyire-annyira, de ez nem valami nehéz dolog, mert a tornóci járás még Rudnay János ideje óta, egyike a legjobbaknak, legrendesebbeknek mondhatni a megyében a legújzanabb néplakja. A magyarok mind derék rendszertető, törvénytisztelő polgárok. A katolikusok és kálvinisták között — Soókon, Farkasdon, Negyeden, azelőtt soha sem volt vallási viszály, és ha nem lenne egy-két borzas mérsáros, soha a legkisebb ellentét sem állott volna elő.

Csemniczky Géza az egyetértést tőle telhetőleg ápolta ugyan, de más tekintetben nagy hibákat követett el. Farkasdon a korteskedés miatt eltávozott Winternitz orvosnak esete és Fazekas Bélának, még maig is huzódó fegyelmi ügye. Sopornyan Koren Sándor, községi bíró ségvent eljes bukása és más hasonló esetek nagyon csökkentették Csemniczky tekintélyét.

A sellyeieket csekély állategészségügyi kihágásokért 200—200 koronával büntette, s mikor a jegyző közbenjárt értük, elutasította, hogy örüljenek, ha nem 200 frttal sujtotta. 4 hosszafalusi lakost 10—50 korona pénzbírsággal büntetett, mert aratásközben nem vitték ki a trágyát, azaz mert néppártiak voltak.

A néppárt egyébként, mint fenebb mondtuk hálás lehet, mert Horváth Dezső urat ő segítette be az ő gyakran makacs, önfejű eljárása által. Sokszor nagyon jól találja fején az igazság szegét, de ha pártpolitikai mellékérdek játszik közbe: akkor az ő békeszeretete elpárolog.

A járás nagy többsége, kivált az utolsó választás óta, örülne ha onnét távoznék, mert amiket Emmer érdekében ön maga tett vagy a jegyzők által tétetett, vagy eltűrt, azokat nem felejtik el neki soha.

Rudnay János helytelenül viselkedett akkor, midőn a vágvecei kerületben Gróf Hunyady Imre Rudnay Istvánt, Nyitra megye volt alispánját s volt kir. táblai bírót léptette fel, mint Apponyi helyesebben nemzeti párti jelöltet. Rudnay János is korteskedett rokona Rudnay István ellen, kivel formaliter össze is kapott, s aki hírlapok útján szidta le Jánost. De mégsem keltett oly visszatetszést, mint most Csemniczky. Akkor t. i. nem voltak „tisztá“ választások, nem volt meg az 1899. XV. t.-c. és nem adott ki a belügyminiszter olyan rendeleteket, mint most Széll. És Csemniczky mégis úgy viselkedett, mint ha a régi rendszert kellene folytatnia! Ezért neheztelnek reá igen sokan, s nem hiába mond-

ják, hogy gr. Hunyady Imre el fog követni mindent Csemniczky eltávolítására.

Gr. Hunyady Imre volt t. i. az, aki Csemniczky Gézát beprotégálta a vármegyébe, és az egyszerű ügyvédi irnokból árvaszeki úlnókot csinált s azután főszolgabíró. És az öreg Csemniczky Lajos — a főbíró atyja — csakis gróf Hunyady Imre protekciójának köszönhetette, hogy nagyobb baj nélkül tettek ki a bírói állásból.

Most mind a két Csemniczky azzal hálálja meg a kenyérszerző és bajmentő grófi protekciót, hogy Hunyady ellen foglalnak állást — — tehetetlenül.

V.

A szenici és verbói főszolgabírák sorsát eldöntötte Veszeloovszky Ferencz és Valásek János győzelme!

Csenkey Adolf már régen megérett a nyugdíjra, és most nem is kerüli el sorsát. Eddig csak azért hagyták meg állásában, mert Szulyovszky Gusztáv protegálta az ő iskolatársánál és régi barátjánál, Thuróczy Vilmos főispánnál. De most már az is megsokalta a dolgot, és Csenkey Adolf nyugdíjaztatása elhatározott dolog volt, még ha Thuróczy megmaradt volna is.

Dr. Szálé Lajos, a szenici főbíró sohasem tudott rokonszenvet kelteni a népben. Az ő modora, fellépése, eljárása mindig a török muftikra emlékeztet. Nincsen semmi érzéke egy alkotmányos főszolgabíró kötelességei s feladatai iránt. Csak azért tettek ki a központból, hogy kevésbé szúrjon szemet, s ha nem vették volna figyelembe rokoni összeköttetéseit, már régen nem szolgálna a vármegyét.

S ha igaz, hogy a nemzetiségiek sikerének esett áldozatul Thuróczy Vilmos, akkor az osztóigazság ugy hozza magával, hogy a megyei közvélemény megnyugtatóssá essenek áldozatul Csenkey és Szálé főszolgabírák is.

Mérey Lajos a megyei közgyűlésen a nemzetiségi jelöltek győzelméért a közigazgatást is okolta, és neki igazat adnak a vidéken is mindenütt, mért ismerik Csenkey és Szálé viselt dolgait.

Ha ez a két főszolgabíró megmaradna a mostani helyén, az a két kerület a jövőben is elvesz, mert a népnek nagy része a vármegyei urak elleni ellenszenvének akart csak kifejezést adni az éveken át elszenvedett sok méltatlanságért. Ezt a két kerületet az ő kedvükért elveszteni, annak a népnek haragját és boszuállását a nemzetiségi térre még jobban átterelni nem szabad. Iglyhat csak menjenek és adjanak helyet másoknak. Ugy a megyei kormánypartí vezetőknek, mint a két választó kerület mérvadó egyéneinek arra irányuljon a figyelme, hogy olyan férfiakat tegyenek Szenicre és Verbóra, akiket ne teljesüljön a német közmondás: „Selten kommt was Besseres nach.“

(Folyt. köv.)

Változások Trencsénmegye tisztikarában.

Rég nem volt, vagy talán még egyáltalában nem volt akkora változás Trencsénmegye tisztikarában, mint a milyen a decemberi közgyűlés alkalmával varható. Illetőleg a mily változás ki lesz hirdetve, mert hisz az már most meg van csinálva, a személyek ki vannak válogatva, a közönség azt akkor csak hivatalosan tudomásul fogja venni.

Az alispán egészségét leörölte a sok munka. Legutóbbi megválasztatása alkalmával különösen kiemelte, hogy teljes erejét viszi a néppárt elleni küzdelembe. A nagy küzdelem megviselte, most pihenni ter — képviselőnek megy alispáni nyugdíjjal. Ugyanazon időben történik ez, midőn Polják Béla képviselő megrongált egészségére való tekintettel mandátumot — nem vállal. A mandátumnak tehát két delejsarka van: az egyik vonz,

a másik taszit. A ki hogy akarja, vagyis a hogy a szükség hozza.

Alispánnak kezdetben kettőt jelöltek. A főispán jelölte Dr. Schwertnert, a szállodaépítő br. Popper pedig Petrács Karolyt. A vármegye közönségének — megszoktuk azt már — nem szabad jelölni senkit. A megyei önkormányzat nagyobb dicsőségére. Petrács Károlyban azonban van annyi tapintat, hogy a főispán akaratával szemben nem reflektál az alispáni állásra, még Popper báró kedveért se. A verebek is csiripelik tehát, hogy Trencsénmegye alispánja legközelebb a trencsényi főszolgabíró lesz. Tudjuk azt is, hogy ő lesz az egyedüli pályázó. Ez már semmi újság. Hogyan fog működni a jövőben, az a jövő titka. A néppárt ellen küzdeni eddig nem volt alkalma. A jövőben már e téren is babérokat arathat.

A főszolgabírói állások is a szokottnál nagyobb számban várnak betöltésre. Üresedésbe jönnek a trencsényi kiszucaujhelyi, zsolnai és bittsei főszolgabírói állások. A trencsényi alispán lesz. A kiszucaujhelyi nyugdíj igényeinek főtartásával képviselőnek ment. Smialovszky zsolnai képviselő az országos fűrdőknél fogja érvényesíteni szakismereteit, mandátumáról lemond. Mandátumát Rudnay zsolnai főszolgabíró fogja örökölni a szabadelvű dispoziciók szerint. Ehhez azonban a néppártnak is lesz egy kis hozzászólása. A bittsei főbíró végül több okból vagy nyugdíjba kerül, vagy — beviszik a centrumba. A szabadelvű táborban ezek bevégzett tények.

A főszolgabírói állások betöltése már elég gondot fog okozni. Az alszolgabírák többnyire oly fiatalok, hogy már ezen oknál fogva is a főbírói állásra még elegendő tapasztalatokat és érdemeiket nem gyűjthettek. A főispán ebédek ad, melyeknél mindig a legtarkább képet nyújtják a meghívottak. Vannak ott papok *, állami, megyei tisztviselők, földbirtokosok, orvosok, de mindig meglehetősen arányban zsidó polgártársak. Ilyeneknél a főispán egymással akarja kiengesztelni az ellenfeleket, a liberálisokat és néppártiakat. Látuk azonban a legutóbbi képviselő-választásoknál, hogy az egyházra sérelmes törvények fenállásáig ez neki sikerülni nem fog. A közkívánásokra is kíváncsi ilyenkor a főispán. Megkérdezi boldogboldogtalantól ki legyen az alispán, ki főszolgabíró stb. Meg fogja ő tudni fejteni tehát a főbírák kérdését is. Zahoránszky, Mednyánszky nevei röpdősnek a levegőben. Ha több is kell, a centrumban is találunk alkalmasakat pl. Baross Jánost. Ez utóbbi állítólag édes atyja székébe van praedestinálva „hogy ne mondja“ miszerint a Barossokat most félretolni akarják. Rada Ignác a jelenlegi vágbesztercei főbíró akkor Nagy-Bittsére kerülne. A legelhangyoltabb vágbesztercei kerület, ki tudja, mely esetben jarna legjobban?

*) Ezekre az ingyenebédre már régen készülünk. Már t. i. nem elmenni, hanem szóvá tenni. Most csak annyit jegyzünk meg, hogy az ebédek tisztelendő testvéreink nagyon drágán fizették meg. Pedig azt hitték, szegények, hogy mivel nem kapnak az ebéd végén számlát, hát a banket ingyen van. Szerk.

Levelezés.

Ürmény, 1901. nov. 12.

Tisztelt Szerkesztő Úr!

Hogy mennyire össze van forrva a mi szívünk Nyitra-Bajna vagyis az ottani magyar keresztény iskolatestvérek első anyaházával mutatja azon körülmény, hogy mi ürményiek koncertezünk, táncolunk nem csak azért, hogy magunk mulassunk hanem főleg azért, hogy az anyaháznak pár fillért multságunk révén is juttassunk.

E lapok hasábjain is hirdetett Concert, mely táncmulatsággal volt egybekötve, program szerint folyó hó 9-én este 8 órakor vette kezdetét, amelynek fénypontját a kör védnöke gróf Hunyady Imre ő Excellentiája és magas család-

jának megjelenése képezte. — A program 4. és 5. pontja a Kegyelmes Gróf Úr legfiatalabb leánya Hunyady Teréz Grófnő szerepét képezte a mely szerepben éneke, de különösen perfect játékkal meghódította, magával ragadta az összes jelenlevőket. Özv. Gáger Mihályné ő Nagysága arca az örömtől sugárzott, hogy tanítványa a fiatal grófnő a sok technicát igénylő nehéz darabot játszó könnyedséggel adta elő. — Egy gyönyörű virágcsokorral tüntette ki a hallgatóság a szellemes fiatal grófnőt játékaért s a nyújtott műelvezetért

Nem vagyok arra elég szakértő, hogy özv. Gáger Mihályné ő Nagysága zeneművészeti tehetségéről ítéletet mondjak, de azt állíthatom, hogy ritkán volt alkalmam oly nagy műelvezettel hangversenyt végighallgatnom és nem hallottam senkit, aki ellenkezőképen érzett vagy nyilatkozott volna. Karsay Aladár ur, Alajos m. iskolatestvér, Suszlik János ur mindmegannyi művész a zene terén, akik bámulatba ejtettek játékaikkal.

A Concerten és táncmulatságon láttuk a hölgyek közül Gróf Hunyady Imréné ő Excellentiáját leányával Teréz Grófnővel, Ajtics Horváth Dezsőné, özv. Bilek Jánosné Erna leányával, Majláth Ferencné, Zámori Ferencné, Erdélyi Károlyné, dr. Fulóp Ignácné, Uhrík Ferencné leányával, Vátóny Józsefné Ika és Irma leányai- val, Karsay Lajosné, Prenoszil Ödöné, Esser Kálmáné, Markovich Alajos Lászlóné, Koller Ferencné, Hlavaty Károlyné, Modleszky Hedvig, Grofits Margitka, Moró Jeni, Sille Ilonka, Smolka Lujza, Tomann és Kocsis kisasszonyokat.

A Concertet táncmulatság követte és pedig csárdással vezetett az be melyet Ajtics Horváth Dezső nyitott meg Hunyady Teréz Grófnővel, mire a fiatalság fáradságot nem ismerő lelkesedéssel csatlakozott a táncolókhöz. Öröm volt nézni a fiatal pezsgő jókedvet, a mely magával ragadta az idősebbeket is.

A csárdásokat francia négyes majd cotillion követte melyekben a szebbnél szebb jelvényeket Gróf Hunyady Imre Ur ő Excellentiája ajándékozta. A kellemes s mindenkire emlékezetes estély hajnalhasadtával ért véget.

A minő fényes volt az erkölcsi ép oly fényesnek mondható az anyagi siker is.

Az összes bevétel 632 k 93 f., kiadás: 130 k 94 f. Tiszta haszon: 501 kor. 99 fill.

Felülfizettek: Gróf Hunyady Imre ő Excellentiája 200 kor., Gróf Esterházy János 50 kor., Gróf Hunyady Imréné 40 kor., Wagner József praelatus kanonok 20 k., özv. Gáger Mihályné 20 k., Ajtics Horváth Dezső 15 k., dr. Lakits István 5 k., Sötér Ferenc 5 k., Tully István 6 k., dr. Tóth Károly 5 k., Prenoszil Ödön 5 kor., dr. Fulóp Ignác 5 k., Majláth Ferenc 5 k., Karsay Lajos 5 k., Grofits Armin 5 k., Drexler Ignác 3 kor. Bilek Rezső 5 k.

Midőn hálás szívvel köszönetet mondok a magyar keresztény iskolatestvérek nevében mindazoknak akik megjelenésük vagy fölulfizetéseik által a jó ügyet előmozdították, el nem mulaszthatom örök hálámat azok iránt is leróvni akik a program megvalósítására oly önzetlenül közreműködtek, s ezáltal a magyar keresztény iskolatestvéreknek első anyaházát Nyitra-Bajna 501 kor. 99 fillérral megajándékozták. — A jó Isten fizesse meg fáradságukat!

Ürmény, 1901. november 12-ikén.

Dr. Tóth.

Megyebizottsági tagok választása.

Nyitramegyében.

Néppártiak: Tormoson dr. Franciscy Lajos 108, Kubinyi Endre 106, Kardoss Karoly 108 szav. — Nyitra-Ujlakon Kraacsuny Lajos 189. — Nyitra-Ivánkán dr. Tóth Karoly 155, dr. Pulmann János 142, Laszab György 141. — Tornócon dr. Batthyány Vilmos gróf kanonok 215,

Tully István 215, Etter Kálmán 211 szav. (A szabadelvű jelöltek itt: Boróczy Géza 10, Szuchony jegyző 9 és Rabek 5 szavazatot kaptak.) — Dojcsón Tomecek Mihály 106, Jámbor Péter 105 — Tardoskedden leszavazott 249, ebből Tóth Vince 199 és Vanya József néppártiak 189 szavazattal lettek megválasztva. (Ezekkel szemben a szabadelvű jelöltek: Szirányi György 53, Bosnyák Károly 42 és Juhász Ferenc 11 szavazatot kaptak.) — Lopassón Sándorfi Nándor lett megválasztva. — Soók-Szelőcén Gyürky István szelőcei esperes-plebános 100 szavazattal Mezey Gyula 81 szavazata ellenében. — Szokolcán Boltizár Boldizsár plebános, Kadlecsek József és Turkovics Pál gazdak 123 szavazattal. — Jabloncán Malatinszky József nyitrai kanonok 132. — Vágsellyén Hlavaty Ferenc 224, Janits Ferenc 190, gróf Hunyady László 187. — Morvaór (Sztrázsa) Skarda József 188, dr. Polacek Endre 141, Ovecska Ferenc 137, Kovách Imre 134. — Érsekújvár Ficza József 139, Misik György 134. — Privigyén dr. Dudek János 150. — Rudnán Vetzél Sándor 194 és Liska János 193. — Handlován Borossy Lipót mérnök, Wohland Ignác. — Nemet-Prónán Czeizel Gábor. — Novákon Kutvaszer István 166. — Egbeilen Celly József 157 és dr. Blahó Pál 178. — Radoscson dr. Tóth János 205, dr. Michalek János 222 és Honza Ignác 175. — Uuin Burandik István 80. — Magyar-Soók Gyürky István 100. — Radosnán Pulmann Andor 56. — Vradist dr. Stettina Elek 105 és Rovenszky István 104. — Kutti Pukanecsk István 140, Blahó Pál 138. — Chynorán dr. Puchovszky Bálint 196. — Krakován dr. Mihalovics Ede tanár.

Ellenzékiek: Nyitra Palásthy Vilmos 144. — Nyitra-Ujlak Dezső 189. — Farkasdon Kalik Ferenc 67, dr. Sztránszky Izor 51 és Tóth János penztárnok 48. Feltűnést keltően szeretett volna dr. Nesztor ottani orvos is bejutni de elbukott. — Pereszleány Gaifor Elek 183, Jeszenszky István 141. — Handlova Petrovics László főginn. tanár.

Szabadelvűek: Nyitra I. Magyary Miklós 90; II. ker. Faschler Ferenc 146, Kürth David 145. — Bucsány Rudnyánszky Béla 126, Tóth Lajos 126. — Nagy-Kosztolány Czoher Kálmán 176, Uherek László 175, Szívós Gyula 174. — Pograny Majthényi Géza. — Ivánka Bartaky József 146. — Nagy-Cétényben Jankovics Ferenc 118, Holényi Ferenc 115. — Egerszeghen dr. Gruber Aladar 86, dr. Klobusiczky Károly 86. — Üzbeghen dr. Gyürky Géza 100. — Ghy-mesen dr. Rudnay Sándor 56, Boross Marcell 56. — Nagy-Emőken Verő Zsiga 85. — Ersekújvár Miklóská Aladar 87. — Szobotiston dr. Szálé Lajos 293, dr. Kostyal Miklós 292, Kis Ferenc 291, Hávor Gyula 197. — Alsó-Vásárdon Maresch Lajos 205. — Ujvároska Brunn Alajos 107. — Galgóc dr. Trstyánszky Géza 90, Szvoboda Károly 90. — Udvarnok Janits Jenő 304, Boross Sándor 181, Radványi József 118. — Lopasson Vavrovics Andor 78. — Nagy-Surány Turchányi Ödön 230, Roszival Mihály 222, dr. Bosnyák Lajos 214. — Tavarnok Klapetek Ferenc. — Handlova Tivadar László. — Nemet-Próna Craus Vince. — Csitáron id. Lelkes Zsigmond 66. — Dr. Kicska Emil 66. — Szenicen dr. Tomasovics Ferenc 129, dr. Natzler Miksa 125, dr. Pongrácz G. 124. — Vágújhely Dr. Angyal L. 141. — Negyed Szentiványi Zsigmond 86, Izsák József 86. — Pöstyén Lelley János 184, Kómives István 117, Schulcz Ede 117. — Zsámbokrét Blaskovics Gyula 187, Orkányi Károly 188. — Nagy-Bossány dr. Kövess László 116, Knogler Gusztáv 112.

Előttünk ismeretlen pártállásúak: Jabloncán Hencz János 148, Polónyi Mihály 147. — Nagy-Emőke Ghyeczy Pál 131, Vittenc dr. Nemlaha Géza 68. — Csácsón Geöreög Lajos 77,

Brunovszky Adolf 76. — Alsó-Vásárd Turchányi Károly 204. — Ujvároska Bodó Péter. — Galgóc dr. Nagy Béla. (Jövőre folytatjuk.)

Trencsénmegyében.

Néppártiak: Rajecen mind a négy néppárti u. m. Buesek András, Blazsek Lajos, Kardoss Géza és Blunár János. — Krasznón Lemes István. Szvcsinovec Tvrdy Ignác prépost és dr. Gyuris Emil. — Rakován Szecsánszky János. — Sztasz-kón Gyuresánszky Demeter és Belik Mihály, Radolán Szmda Kálmán, Czivány Karoly és Bér helyi Antal. — Kiszuca-Ujhelyen Czvinecsek János és Gasparez Ignác.

Liberálisok: Kiszuca-Ujhelyen Haydú Imre. — Budatinban Spotkovszky József, Uskerth János esp.-plebános (?), Riha Jenő. — Krasznón Labé N. — Csacan dr. Hubsch N. és dr. Alt-mann N.

(Vége köv.)

Ujdonságok.

Katonai előléptetések. A novemberi előléptetések a Trebinjébe áthelyezett 12. sz. ezredünk tisztikarában a következő előléptetések voltak. Ezredessé lett: Fath Heinrich. Második osztályú századosokká kinevezettek: Foy Gusztáv és Dobisz Rudolf egyuttal áthelyezve a 25. sz. gy. ezredhez, Bergmayer Rudolf a 12. sz. gy. ezredből a 76. sz. gy. ezredhez való áthelyezéssel, Mayer Ágoston a 12. sz. gy. ezrednél a 48. sz. gy. ezredhez való áthelyezéssel, Berquir Piusz a 12. sz. gy. ezredtől a 31. gy. ezredhez való áthelyezéssel. Főhadnagyokká kinevezettek a következő hadnagyok: Christianovich Gyula és Titze Miksa. Hadnagyokká kinevezettek a következő hadapródok: Kleinhempel Ede, Skubec Richard, Hofmann Pál, Hoffmann Gusztáv, Linhardt, Károly és Petru Rudolf.

Eljegyzés. Markovics Alajos szenici szolgabíró jegyet váltott Sztanyó Stefánia urhölgy-gyel Szenicen.

Emődý József jelölése. Azon kombinációk között, melyek az üresedésben levő nyitrai főispáni szék betöltése körül felmerültek, legkellősebben ériatette a vármegye közönségének túlnyomó nagy részét az a hír, mely Emődý József személyét vette számításba s az ő nevet a kandidátusok közé iktatta. Rokonszenvesebb és a megye viszonyainak megfelelőbb kinevezés nem is lehetséges, mint lenne az Emődý József. Kormánypárti szempontból ugyanis Nyitra megyében ezidő szerint mulhatatlanul szükséges, hogy itt végre valahára Széll Kálmán politikai irányja jusson uralomra s ezzel erélyesen keresztül vitessék a vármegye megtisztítása mindazoktól az elemektől, melyek meg a régi rendszer szellemét testestül-lelkestül képviselik. Szükséges továbbá Nyitra megyében, hogy egy öntudatos gazdasági politika által a megye anyagi jóléte emeltessek, mert a terjedő elszegényedés már Nyitra megyében is utját egyengeti a munkaerő kivándorlásának és a gazdasági nyomorral együttjáró más bajoknak. Mind a két feladatra kitűnően képesíti Emődýt az egyéni jelleme és eddigi politika működése. Mint tántoríthatatlan híve a volt nemzeti pártnak, azzal a hű odaadással ragaszkodik Széll Kálmán kormányához, melylyel egykori vezére Apponyi Albert Széll politikáját támogatja. Mint gazdasági politikus pedig a nyitrai gazdasági egyesület élén olyan eredményekre mutathat, melyek a megye anyagi érdekeinek, első sorban a mezőgazdaságnak emelésében új korszakot jelentenek. A néppárt álláspontjáról pedig Emődý kinevezése azért találkoznak sok rokonszenvenvel, mert ezzel megadatnak pártunknak a lehetőség arra, hogy a farsztó és a közjóra nézve roppant meddő örökös harcokkal felhagyva, a megyei közérdeket, különösen a gazdasági bajok gyógyítását vallvetett igyekezettel előmozdítsuk. Emődý be-

csületessége, törvénytisztelő jelleme ugyanis teljes garanciát nyujtana nekünk aziránt, hogy pártunk a törvény korlátai között minden téren azzal a hatálylyal érvényesülhet, mely őt számaránynál fogva megilleti. Nem kellene tehát szünet nélkül küzdenünk jogtalanságok, törvénytíprások és méltánytalanságok ellen. Az ilyképen megkímélt erőt felajánlhatnánk a vármegye közjavanak szolgálatára. Ez okból mi örömmel üdvözölneék Emődý kinevezését, mely egy szempillantás alatt helyreálltaná a vármegye békéjét, a kormánypárton és az ellenzéken egyaránt megnyugvást szülne, a vármegyei közérdekekre nézve pedig az adott viszonyok között a legelőnyösebb lenne.

Imre-ünnep a felsőbb leányiskolában. Mult vasárnap ünnepelte a f. leányiskola az Imre-ünnepet, létesítőjének, a Püspök úrnak, nevenapját. Mint minden évben, úgy az idén is, maga a püspök úr, Bende Imre ő mlga, jelent meg deákjai körében s elvégezvén a szt. misét, a tanári kar és sok vendég kíséretében elfoglalta helyét a díszteremben. Az ünnepség változatos sorrendje énekből, üdvözetekből és szavaltából állott. Wilberding Gizelia, VI. o. t. magyarul, Petrikovics Vilma 5 o. t. pedig franciául üdvözölte. Közbeeső szép üdvözlő dal után dr. Dudek igazgató beszélt a tanári kar nevében. Majd következett Aranyauk Sztójánoviestól dramatizált darabja, Rege a csodaszarvasról, vonzó szép előadásban. Az elbeszélő részeket Simonovszky Margit 4. o. t. adta, a Magyar és Hunort Kramer Valeria és Szalóky Vilma 5. o. tanulók, a két szittyai bajnok szerepét pedig Kuhn Kornelia 6. és Cseh Irma 3. o. t. játszotta, régi szittyai formájú öltözetben. Az egészhez a keretet a tanulók szépen felállított s a darabot énekkel kísérő sorai képezték. A püspök úr és a vendégek nagy érdeklődéssel kísérték végig az ünnepséget s a püspök úr szép elismerő és buzdító szavak kíséretében hagyta el kedves intézetét.

Halálozás. Blaskovics Mór ny. főhercegi uradalmi igazgató, Emődý József suránki nagybirtokos, s a nyitrai megyei gazd. egyesület elnökének apósa november 12-én 78 éves korában hosszas betegeskedés után, Suránkán elhunyt. Hült tetemei nov. 14-én az ág. evang. szertartás szerint helyeztettek örök nyugalomra. — Gyász érte a trencsényi kózkórházban működő igralmas testvéreket, a kérlelhetlen halál elsözlöttán körükből egyik társukat, Semsel Anuát. A betegség hosszabb idő óta sorvasztotta a fiatal életet. Temetése f. hó 8-án d. u. 3 órakor volt nagy részvét mellett. — Béke poraikra!

Helyreigazítás. Lapunk előző számában azon helyen, hol liberális papok mint választási elnökök vannak elősorolva, tévedésből Pulmann Andor, radosnai esperes-plebános ur is szerepel. Mint örömmel értesültünk, Pulmann Andor ur nem liberális, mit ezeannel készséggel helyreigazítunk. Bárcsak ugyanily helyreigazítást hozhatnánk a többről is.

Köszönetnyilvánítás. A nagy-divinai igen szegény templom számára ő méltósága a nyitrai püspök úr az egyházmegyei deponitoriumból egy vörös casulát, egy viola pluviálét és 2 drb. dupla stólat méltóztatott kegyesen engedélyezni, miéért is ezen nagy jótéteményért ez úton is a szegény templom és hívei nevében hálás köszönetet mond *Czvinecsek János*.

A nyitrai főgymnasium tisztelgése a megyés püspöknek. Kegyelmes főpásztorunk állandóan negyven szegényebb sorsú tanulót elelmez és e célra évenként nyolc ezer koronát áldoz, azonfelül a sz. Ágoston-egyesület évről-évre nagyobb összeggel támogatja, a tanári kar működése és a tanuló ifjuság erkölcsi magaviselete és tanulmányi előmenetele iránt a lehető legmelegebben érdeklődik. Egészen természetes tehát, hogy a tanári kar és a tanuló ifjuság a tanúgy nagylelkü Maecenását és az ifjuság áldott jó szívé atyját névnapja alkalmából üdvözölni edes kötelességének tartotta. Otthonában, püspöki palotájában kereste töl, hogy az üdvözlő családias jellege és közvetlen bensősége teljesen kidomborodjék. Horvát Sándor címz. főigazgató

és főgymnásiumi igazgató a tanári kar nevében igaz tisztelet, hűséges ragaszkodás és őszinte szeretet sugallta lelkes beszéddel ünnepelte. A huszonöt felső gymnásiumi tanuló, a kik mindannyian szalonőltözetben jelentek meg, az egész tanuló ifjúságot képviselte és szónokuk Skoff Dezső VIII gym. oszt. tanuló, a gimn. ifjúság soha el nem avuló halálának talpraesett és ifjú hévvel előadott felköszöntőben adott kifejezést. A főpásztor az üdvözítő beszédeként nagyon kegyesen fogadta Szivből jövő és szívéhez szóló válaszában a tanári kart nehéz munkájában kitartásra és türelemre buzdította; az ifjúságot pedig „Isten és haza” jelszavához képest vallásosságra és hazaszeretetre intette. „A vallásnak — úgymond — egész lenyomatát kell áthatnia; munkásságokat ez szenteli meg, ernyedetlen szorgalomra ez ad erőt; a földi életben, a könyvek eme völgyében, egyedül ez nyugtat meg, egyedül ez boldogít. Kövessetek azon egyetemi hallgatók példáját, kik az imént lefolyt kath. nagygyűlés ünnepségein zártlósággal jelentek meg és hitőket az egész ország színe előtt nyíltan megvallottak. Csak egy kis bátorság kell hozzá, az Isten kegyelme ezt is megadja, lépjétek nyomukba! Ha pedig vallások lesztek, szeretni fogjátok hazátokat is, mert a hazaszeretet erény és vallás parancsolta szent kötelesség. Talán van tudomástok — folytatá a hazájáért hevülő püspök — a felső vidék pánszláv üzemleiről. Ezek büzös törekvések, melyeknek célja a haza egységének és békejének megbontása. A ki a magyar haza földjén él, annak a magyar állam eszméjéhez testestül-lelkestül hűnek kell lennie. Nemde, kedves ifjak, ti sohasem fogtok a pánszlávokhoz csatlakozni és velők együtt érezni!” „Soha”, felelték az ifjak lelkesülten. Így beszélt a mi főpásztorunk és legfőbb tanítónk; végezetül pedig a tanári kar működésére és a tanuló ifjúság munkájára Isten áldását kívánta.

Új háztulajdonos. A nyitrai kath. kőműves-egylet az első, a 30 nyitrai egyelet közt, melynek mult szerda óta tulajdon háza van. E napon írta alá az egyelet megbízásából Jeszenszky Alajos elnök és az egyelet vagyonát kezelő Rusz István pénztáros a szerződést és az amortizációs kötvényt a közjegyzőnél. Gratulálunk a fiatal egyeletnek, gyarapodjék és virágozzék sok éven át!

Ritka tehetség. Köck Antal nyitrai bútorkereskedő kirakatában az elmúlt héten egy remek kivitelű nagy Madonna-kép volt látható. Kérdézősködésünkre megtudtuk, hogy a festőművész nem más, mint *Dokupil Lenke* kisasszony, Dokupil Gusztáv nyitrai pénzügyi tisztviselő ifjú leánya. A képen idealizálva van az Istenanya Murillo Immaculátájának és egy más nagyobb szabású színnyomatnak szerkesztés egyesítése folytán. Dokupil kisasszony, ki alig egy éve hagyta el a nyitrai felsőbb leányiskolát, igazán büszkeségére válhatik mesterének, Gratia irg. testvérnek, mert úgy a színek kezelésében, mint a gyöngöd árnyalatok szabatos feltüntetésében szokatlan ügyességet fejtett ki. A kisasszony, ki mellesleg mondva, fiatal kora dacára kitűnő zongoraművész is egyszersmind, művét egy tolna-megyei kápolnának ajánlja oltárképül.

A nyitra-érsekújvári telefon f. hó 15-én szólt meg először a „Nyitrai megyei Szemle” szerkesztőségében. A telefon ugyan még nincsen megnyitva, de e hó 15-én délután 1/2 2 órakor Kelemen Péter telefon építő mérnök, felcsengette a Roskoványi könyvtárt egy kis próba-beszélgetésre. Érsekújvárról. Csak aki annyit foglalkozott a telefon intézményének tanulmányozásával, mint mi csak aki annyit használt tudja venni mint mi, csupán az képes felfogni azon örömet, melyet e nagy horderejű kulturális találmánynak ezen újabb lépése felett éreztünk. Kelemen Péter ur büszke lehet rá, hogy hivatalbeli kötelessége azt a kedves feladatot tűzte ki neki, hogy szülő vármegyéjét ilyen nagyfontosságú közlekedési eszközzel ellássa. — Ami a beszélgetést illeti dacára a 36 kilométer hosszúságnak és a nedves esős időnek, az éppen olyan tiszta és érthető volt, mintha itt a felsővárosban a második szomszédunkkal, Ronchetti Jóska-val beszélgettünk volna. Sőt a beszélgetés oly tiszta, hogy innen Nyitráról is felismertük Kelemen ur hangját Érsekújvárról. — Ezen alkalommal megemlítjük, hogy Nyitrán jelenleg 84 telefon-előfizető van, holott 1898. szept. 15-én, mikor megnyitották, csak 49 volt. Am nihetőleg szaporodni fog, mikor az ország többi városaival is összeköttetésbe lépünk, ami már csak 3—4 nap kérdése, és még e hét közepén fog megtörténni. — Különösen

remélhető, hogy a törvényhatósági telefon, mely a jövődől főispán alatt hihetőleg nagyobb protekczióban fog részesülni, még inkább lendíteni fog a telefon ügyén.

Lövés a bizottmányi tagok választásánál. Mihelyt arról értesültünk, hogy Vinkler ur van elnöknek kiküldve, tisztában voltunk a helyzettel, miután ezen urnak 5 év előtti, mint zsámbokréti szolgabírónak viselt dolgai emlékezetünkben vannak. F. hó 13-án reggeli 8 óra után a néppárti választók a bíró háza előtt gyülekezve várták a választás megkezdését, de miután az késett, alólírott bementem az elnökhöz, kérdést intézve hozzá, mikor indítja meg az eljárást. Válaszul kaptam: most 3/4-re van, pont 9-kor kezdődik a szavazás. Megjegyzem, hogy az elnökön kívül csak a bélaudvarnoki jegyző volt ott, de választó sem a konyhában, sem az udvaron nem volt látható. Alig léptem ki a házból, az összegyűlt választóknak az elnök kijelentését tudni adni, nagy meglepetésünkre látjuk, hogy az elnök a konyha küszöbén áll és a bíró kamrájából előkerült négy liberális választót bizalmi férfiaknak kinevezte. Tiltakozásom mitsem használt. Az elnök azzal utasított el, hogy eljárása ellen jogorvoslattal élhetek. A szavazás megkezdése után, midőn a szucsáni választókön volt a sor, le akartam adni szavazatomat, de a ház előtt őrt álló csendőr elém állt azon kijelentéssel, hogy az *elnök utasítása folydán* nem enged meg bemenetelemet. De hiszen — mondom — én mint helybeli plebános szavazatom akarom beadni, mi jögon tilthatja meg nekem a belépést? Azért, — úgymond — mert *nincs szavazata*. A csendőr ezen kijelentésére a nép hangosan kezdett tiltakozni. A ház küszöbén megjelenik az elnök. Rászól: ez a jog, törvény és igazság korszaka, ez a törvényes eljárás?! A nép hangosan követelte jogát, a kapu kitarul, a nép be akar hatolni az udvarba, erre a csendőr előzők ugrik, *felhuzza fegyver sárkányát és löni akar*, maga az elnök előli őt, magával ragadja a konyhába, a hol fegyvere elsült. A nép azon hiszemben, hogy valakit agyonlőttek, az elnökre akar rohanni. De ez látva a helyzet veszedelmes voltát, *felhívja a népet, választásnak két szavazót, elfogadja azokat bizalmi férfiakul*. Ezzel a kedélyek kissé lecsillapodtak. Szavazóink most kettesével beboacsáttattak, de a szavazó helyiség előtt álló Brucker Gyula bélaudvarnoki körjegyző, mint liberális jelölt, minden választóra ráakarta erőszakolni céduláját, sőt egy szavazónak szavazólapját kiragadta kezéből, széttepte és saját céduláját ráerőszkolta. Ezen tetteért majd felelni fog. Minden erőszakoskodás, megelőző itatás és terrorizálás dacára, bizalmi férfaink felállítására mellett, a szavazás eredménye a következő: beadott 172 szavazatot, ebből a néppárt jelöltje Nemcsék Ferenc nyitrai kanonokra esett 107, és Brucker Gyula bélaudvarnoki körjegyző, mint liberális jelöltre 65 szavazatot. Tehát a csendőr lövése a néppártra igen üdvös volt, mert noha a kilőtt golyó a padlásba furdott, mégis a liberális jelöltet terítette le. — Kelt Ny.-Szucsányban, 1901. november 14-én. *Stefán Ede*, esperes-plebános.

Bánffy-mumiák Nyitra megyében. Nyitra-Zsámbokrétan a megyebizottsági tag választás egészen Tarnóczy-recepe szerint történt. Amikor Knogler Gusztáv val. elnök, a vál. helyiséghez érkezett, a néppárt részéről már ott volt Jedinák Tivadar kis-vendégi plebános és Budaváry Ágoston sissói plebános számos néppárti választóval. Ekkor az elnök bemenvén, a jelenvolt zsidók nyomban utána tödültek. Az előhelyiségben levő rabbinus urat így invitálták a választó helyiségbe: „Ist gefällig hincin zu treten”, ellenben a két kath. plebánost nem engedték bejutni. Blaskovics Gyula odaállván az ajtóküszöbre széles alakjával és felemelt könyökével a bejáratot teljesen elállotta. Ekkor Knogler elnök pont 8 órákor a törvény nevében a választást megnyitotta és felszólította a szük választási helyiségbe szorultakat, akiknek nagyobb része zsidó volt, hogy bizalmi férfiakat jelöljenek. A bizalmi férfiakat a bentlevők csakugyan ki is jelöltek, t. i. azokat akiket a szabadelvű synhedrion már napokkal azelőtt kijelölt. Amig ez bent történik, az alatt a teljesen kiszorult néppárti választók toruk szakadtából kiáltották hogy Jedinák is legyen bizalmi férfiú. Mindhiába. Bizalmi férfiak lettek Salzberger Samu, navojóci bíró, Dvones Antal bélici bíró, Sztár Mátyás kis-vendégi bíró, Kadarász Endre zsámbokréti állami tanító. Mind a négy Rudnay választásnál nagyon exponálta magát a szabadelvűpárti jelöltet. Knogler elnök egy szóval se kérdezte a kiint levő 156 néppárti választót, akarnak-e ők is bizalmi férfiut állítani

vagy sem, vagy hogy megnyugodnak-e a már jelölt bizalmi férfiakban. Pont egy negyed kilenckor Jedinák Tivadar plebános, Budaváry Ágoston plebános, Paska István plebános Kurma Pál fő-tanító, Argay Lajos kereskedő bementek a választóhelyiségbe és arra kérték az elnököt engedné meg, hogy a kiint levő 156 néppárti választó is bizalmi férfiut állíthasson. Az elnök ezt nem engedte meg. Ekkor arra kérték az elnököt, engedné meg, hogy ha bizalmi férfiut állítani nem enged, legalább egy emberünk jelen lehessen, amig a szavazati lapokat beadják és megszámlálják. Az elnök ezt sem engedte meg. Végre még egyszer Paska István kérte, hogy minden kellemetlen-ségek és gyanúsítások elkerülése céljából tegye meg azt a szivességet, hogy egy emberünk jelen lehessen, anélkül, hogy a szavazati lapok leadása és megszámlálása alatt felszólalni joga volna. Mindhiába. Ekkor a fentiek után kijelentvén, hogy az elnök ezen eljárása ellen panaszt emelnek, a helyiségből eltavoztak. Mikor a 156 néppárti választóból álló tábor megtudta, hogy a bizalmi férfiakat tőlünk az elnök megtagadta, iszonyatos harag és elkéseredésben törtek ki. Mitán a bizalmi férfiakat a néppárt nem állíthatott, sorsa meg volt pecsételve. Jedinák Tivadar oda állván a választó helyiség bejáratához, ellenőrizte, hogy a bejáratnál a szavazólapokat valaki a választók kezéből ki ne tépje és ami meg se történt. Olyan szavazólap, amelyre rá volt írva, Jedinák Tivadar és Budaváry Ágoston leadatott 156 délelött és 2 délután, tehát összesen 158. Azonkívül hogy még inkább igazolni tudjuk, hogy csakugyan 158 szavazatot leadatott, minden választónk a szavazati lap leadása után azonnal a következő közös nyilatkozatot írta alá, egy ott a szabad ég alatt elhelyezett asztalon: Mi alulírottak kijelentjük, és bárhol a bíróság előtt esküvel is megerősítjük, hogy olyan szavazati lapokat adtunk le, a melyekre ez van reá írva „Jedinák Tivadar és Budaváry Ágoston. Ezt a közös nyilatkozatot mint emlitem 156-an írták alá. A délután leszavazott 2 választó e közös nyilatkozatot nem írta alá, mert az aláírásí iv nem volt kezünkél. Tehát mindent elkövertünk, hogy igazságunkat bizonyítani tudjuk. Eszerint Jedinák Tivadar és Budaváry Ágostonra leszavazott 158 választó és mégis az eredmény az lett, hogy mikor a választás be volt fejezve, Jedinák Tivadar és Budaváry Ágostonra esett csak 134 szavazatot, ellenben a szabad elvű párti Orkonyi és Blaskovics Gyulára esett 187 szavazatot. Ime így végződött a zsámbokréti bizottsági választás. Ez aztán megmondja valaki, hogy Szell Kálmán alatt a jog, törvény és igazság uralkodik.

Öltárszentelési ünnepély. Megható ünnepélynek voltak szemtanúi a nagydivinai (Trencsénm.) plebánia hívei folyó évi november hó 10-én. Ekkor Cvinések János lelkészök püspöki engedéllyel megáldotta a Lourdesi Szűz Mária tiszteletére felállított és szép kivitelű új mellék-oltárt. Az alkalmi szent beszédet Krasznayánszky János alsó-hricsói segédlelkész mondotta. Az elhagyatottságról ismert nagydivinai templom így lassankint a kívánt törvényes alakot ölti magára. Ennél bámulandó áldozatkészséget tanusítanak a plebániabeli hívek. Fillerjeikből a templom már ki van festve; új főoltár, új mellékoltár és új padló felállítva; sőt a templomi padok is renoválva és izlesesen befestve. Abba hagyták a korcs-mátogatásokat, most templomnak is kijut. Nagy-Divinán jelenleg a mértékletességi egyesület tagjai száma 1702. Dícséret illeti ezért e népet, mely jobb és szebb jövőnek néz elébe...

Trencsénmegye r. k. iskolaszékének figyelmébe. Trencsénvármegye köz-igazgatási bizottsága nem egy ízben hozott, kivált katolikus iskolákat érdeklő ügyekben, oly határozatot, melyet kifogásolni szükséges. Most csak a m... i esetről akarunk megemlékezni. Nevezett községben ugyanis szükségessé vált a katolikus iskolának és a tanítói laknak a kibővítése. A tervezet és költségelőirányzat elkészült és — meglehet, hogy tévedésből — a megyei köz-igazgatási bizottsághoz terjesztetett fel. Az iskolaszék kötelessége volt volna egyenest az egyházmegyei hatóságnak felterjeszteni azt jóváhagyás végett. Ugyanily értelemben kellett volna a köz-igazgatási bizottságnak is döntenie, mert hiszen benne van a törvényben, de azonkívül a m. kir. vall. és közoktatásügyi min. 1877. évi 29602. sz. rendelete is mondja, hogy „felekezeti népiskolák ügyében a köz-igazgatási hatóságnak nem a közvetlen egyházközségi előjárósággal, hanem az illető egyházi főhatósággal kell érintkeznie.” Némelyeket tévedésbe ejtenek azok a „mintatervek”, melyeket a vall. és közokt. u. miniszter 1897. évben kiadott a „népiskolák és

óvók részére.* De akkor is így irt valamennyi egyházmegyei főhatóságnak: „A hitfelekezeteknek is érdekekben áll — úgymond — hogy már eleve megnyugvást szerezhessenek a tekintetben, vajjon az általuk célbavett kisdédóvodai, illetve iskolai építkezés meg fog-e felelni a törvényes kívánalmaknak; tisztán ezen okból, a mennyiben a fő-tisztelendő főhatóság célszerűnek véli, szíveskedjenek a főhatósága alatt álló helyi hatóságokat (iskolaszékeket) utasítani, hogy minden általuk célbavett új kisdédóvodai és iskolai építkezésre, avagy nagyobb mérvű átalakításra vonatkozó tervet, az építkezés megkezdése előtt a fő-tisztelendő főhatóság útján az illető közigazgatási bizottsághoz mutassák be stb.* Tehát csak, ha tetszik, lehet bemutatni a közíg. bizottsághoz, de akkor is az egyházmegyei főhatóság útján és nem közvetlenül. De meg ezt is feleslegesnek tartjuk, mert hiszen az egyházmegyei hatóságnak van mérnöke, a ki ép úgy képes a tervet megbirálni, mint az államépítészeti hivatal. Mert az olyan eljárásnak, mint a m. . . . i, mi lesz a következménye? Eltekintve az elvi oldaltól, melyben engednünk nem szabad, újabb terhet ró az amúgy is szegény hitközségre. Az a legkönnyebb dolog, hogy a terven némi hibát fódözzenek fel. Az államépítészeti hivatal e hibát eleuk vonásokban adhatja elő a közíg. bizottságban, s ugyanez elrendeli, hogy egy mérnök küldesse ki az új felmérésre, esetleg új terv készítésére, majd megint az átalakítás befejezte után a felülvizsgálatra. Ki fogja a költségeket viselni? Es miért ok nélkül megterhelni a hitközséget? Trencsen-vármegyei katechetikai az összes megyebeli iskolafelmentők között amúgy is legtöbbet áldoznak iskoláik újáalakítására, kíméljük meg őket a nem szükséges kiadásoktól.

Felhívás a cukorrépa-termelők-höz. Az a visszás helyzet, mely a cukorrépa-termelő gazdák és a cukorgyárosok között fenáll és ez utóbbiaknak a termelőket gyakran anyagilag megkárosító magatartása nem egyszer adott okot panaszra, s a gazdasági egyesületek már sok alkalommal folytattak tanácskozásokat aziránt miként volna a termelők érdeke a gyárosok eljárásával szemben megvédhető s azok az ellentetek, melyek a répa-termelők s a cukorgyárosok között felmerültek, — kiegyenlíthetők. E sérelmeknek egységes orvoslása érdekében kívánatos, hogy pontos tájékoztatást nyerjünk az ország minden vidékéről a következő kérdésekre: kartelben állnak-e a gyárosok a termelő területet illetőleg vagyis a reomirozás fenáll-e megyéje területén? Milyenek a répa átvétel, illetve a beszállítás módzatai s mennyiben adnak ezek okot panaszra. A répa-termelési szerződésben nem foglaltatnak-e homályos avagy kételyekre alkalmas adó oly kifejezések és rendelkezések, amelyek esetleg a termelők hátrányára magyarázhatók. A kistermelők-nél divnak-e az egyetemes kötelezettséget megállapító termelési szerződések? A répa ár meghatározásánál a cukortartalom mennyiben vétetik figyelembe és ennek, valamint a répa súlyának megállapításánál a termelők jelenléte és közben-jötte mennyire van lehetővé tevé. — Első sorban a fenti kérdésekre szabadjon minél részletesebb tájékoztatást kérnünk, de nagy köszönettel vesszük, ha a Tiszelt Társegyesület a megyéje területén panaszra okot adó egyéb sérelmeket is velünk közölni méltóztatnék. Ezzel kapcsolatosan a Tiszelt Társegyesület szíves véleményét kérjük arra vonatkozólag is, célszerűnek tartaná-e és miképpen egy országos érvényű mintaszerződés, valamint a répa minőségi szokványainak pontos megállapítását. Kívánatosnak tartja-e, hogy a termelők megnyugtatása céljából a répa átvétel idejére a kormányhatósági ellenőrzés szervezéséről gondoskodjék és mily módon vélné azt a Tiszelt Társegyesület keresztülvihetőnek? — Miképp volna lehető a cukortartalom meghatározására nézve országosan egyöntetű eljárást megállapítani? Célravezető és helyes volna-e a termelők és cukorgyárosok között felmerülő vitás ügyek elbírálására választott bíróságokat alakítani? Végül: a répa szállításának könnyítése céljából a gyárakon kívül átvételi telepek létesítése kívánatos-e? Miután mindezen kérdésekre nézve ismerni akarjuk a cukorrépa termelők véleményét, szíveskedjenek velünk a felsorolt kérdésekre vonatkozólag becses véleményüket a f. november hó 24-én írásban közölni. Ezen fontos kérdést az Országos Magyar Gazdasági Egyesület növénytermelési szakosztálya december hó első napjaiban fogja tárgyalni. Fölkérjük mindazon cukorrépa-termelőket, kik e szakosztályi ülésen résztvenni akarnak, hogy ez iránti száidekukat a Nyitrai Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál a f. hó 21-éig beje-

lenten szíveskedjenek. A Nyitrai Gazdasági Egyesület.

A közönség köréből.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.)

A „Nyitrai Gazdasági Egyesület” titkári válsága.

Azon heves támadások, melyeket a „Nyitrai Gazdasági Közlöny” hasábjain, a ghymesi és lapágyarmathi jegyzőségekből kiesapott, a vádlottak padjára vágyakozó, s a pénzügyigazgatósági díjnokságba betaszított kormánypárti vezérferfiu, a vezércikkhez *Hevesi István*, — és a gerencséri tanítószágból kiesapandó, a vádlottak padjára taszizalendő, cigányverbe ojtott zsidófajból származó és szintén kormánypárti nagy alak, *Atovics Ferenc*, — *Meskó Pál* ellen intéztek, ennek állását majdnem meggingatták. Már-már arról lett szó, hogy a „Nyitrai Közp. Szövetkezet” igazgatójává *Hevesi István*, a „Nyitrai gazd. egyesület” titkárává pedig *Atovics Ferenc* választják. De azután mégis meggondolták a dolgot, mert mégis csak nagy kár lenne a nyitrai gazdasági kormánypártot két ilyen hatalmas vezéralaktól megfosztani.

Es különben is tanácsos bevárni, mit fog-nak mondani a bíróságok, ezen két kormánypárti munkatársnak a hitelszövetkezeti váltók és jegyzőkönyvek, a *fogyasztási szövetkezeti* cikkek, stb. kezelésében tanúsított buzgóságukról?

Meglehet, hogy Atovicsnak kardos mise fog mondatni és börtönörök lesznek a ministránsok!

G—i.

CSARNOK.

Érsekujvár a török uralom alatt.

1663—1685.

Irta: *Matonák Mihály.*

(Folytatás.)

A nádornak ezen kemény s fenyegető fel-szólítása mindazáltal siker nélkül maradt, még pedig a következő három okból:

1. A parkányi csata szerencsétlen kimene-tele annyira elcsüggesztette a magyar felkelést és oly iszonyú nagy ijedést okozott nemcsak Magyarországon, de az örökös tartományokban is, kivált azért, mivel oly retentő veszedelem ellen a csata mezején igen csekély hadi nép és ellen-állás vala: hogy azon egész évben egyetlen egy védelmezőt sem lehetett visszahívni a zászlóhoz.

2. Montecuccoli gróf, a fővezér, részint a Pozsony vármegyét elborító tatárok közlekedésére támadt ijedelemből, részint kevés népével a nagyobb erőnek ellenállani nem lévén képes, szeptember 3-án este ott hagyta váratlanul a csek-leszi tábornok, a pozsonyi hidon visszavonulván, a Duna tulsó partjára szökte vette útját és Orosz-várnál körülsáncolta magát. Hátravonulása a pozsonymegyei néppel annál nagyobb rettegést és csüggedést okozott.

3. Mihelyt a nagyvezír Érsekujvárt meg-szállta, azonnal feltette magában, hogy a Vágon túl fekvő Pozsony és Nyitra vármegyék vidékeit pusztítani fogja, sőt a dúlást a Fehérhegyeken túl is, nemkülönbén Morvába és Sziléziába terjeszti. Ennek következtében a török lovasság augusztus 29-én Csallóköz felé nyomult előre, 30-án a Vág folyóhoz közelegetek a tatárok, oláhok, moldvák és spahik, a kik zsákmányolási vágytól ösztönözötve a folyón átkelni igyekeztek. Sellyénél azonban Görtzki ezredétől, Sempténél és Galgócnál pedig Stozzi csapatjától és a Csáky gróf vezénylete alatt katonáskodó horvátoktól, kiket Montecuccoli tábornok a Vág védelmére oda rendelt, három napig s 600-nak elvesztésével fel voltak tartóztatva. Szeptember 2-án 8000 tatár Galgócon alul és felül atlábolván a sekély folyót, több helyen nagy erővel visszanyomták a császári őrző sereget. Nyomban utánuk berohant

Izmael, Damaskus prefektusa 25,000 gyors lovas-sal a Vág tulsó partjára és hogy annál szelesebben pusztíthasson, több csapatra felosztott seregével szerteszt dühöngött. Egy része ugyanis a Fehér-hegyeken átmenvén, a legnépesebb, legmiveltebb vidékből rövid idő alatt szomorú pusztaságot esi-nált. Nyitra és Pozsony vármegyéknek hegyen túli tája, a Berencs, Korlátkö, Eleskő, Sasvár, Hollcs várakhoz s uradalmakhoz tartozó szorgal-mas falvak a tatárok vad erejének és zaklatásai-nak leginkább voltak kitéve. Innen Morvába nyomulván, szintén irtózatosan pusztítottak. A tatároknak 15,000-ból álló más csapata a hegyek alatt Pozsonynak véve útját, hallatlan módon dult és égetett, az általa elfoglalt népes és mivel Matyus földet vérszopó vadként pusztította s szeptember 25-én már Pozsony külső városát szorongatta. A harmadik tatár-csapat előntötte a Nyitra-völgyét s egész a Trencsénig terjedő vidéket s Tapolcsányt, Nyitra Zsámbokrétot, Bánt s a körülfekvő szomszedságot, Motesicót, Jasz-rabjót, Turnát és Trencsén környékét rettenete-sen dúlta. Trencsén, Nyitra és Pozsony vármeg-yeiből mintegy 150,000 lakost hurcoltak rab-ságba. ¹

De térjünk ismét vissza Érsekujvárhoz.

Az ostromló török seregben e közben nagy kenyérhiány uralkodott, mint hogy a környékbeli malmok felegetése folytán az őrlés lehetetlenné vált. Elelmi szerek szerzése céljából a nagyvezír tehát augusztus 27-én 1000 törököt tevékkel Esztergomba küldött, a lovasság pedig 29-én a Csallóközbe indult. Az élelmezési nehézségek a nagyvezírt az ostrom erélyesebb folytatására ösz-tönözték, mely elhatározásnak következményei első sorban a kiépítésében leginkább visszama-radt Frigyes bástyánál voltak érezhetők. Ali basa e bástyát augusztus 30-án valóságos golyózápor-al önté el, mi a vár megközelítését nagyban elősegíté. Augusztus 31-én a törökök némely helyen már az árokba jutottak és az ott alkalmozott cölöpök eltávolítását kísérelték meg, de ezen szándékuk kivételében a védőrség megaka-dályozta őket.

Szeptember 1-én, napkelte után az őrség az árok fölötti tűztelepből kitört. A futóárkokban levő janicsárok legnagyobb része már hátrálni akart, midőn agájuk őket a védőrség felé visszafordította s a várból eső módjára hulló golyó-zápor mellett úgy rohant rájuk, mintegy oroszlan. Ali basa ezredéből hat zászlóalj horvát és néhány zászlóalj janicsár a futóárkokból segítségére ment és kivont karddal igyekezett visszaűzni a várőr-seget. ²

Szeptember 2-án két keresztény fogoly a török táborból a várba jutott és jelenté, hogy a törököknél a mindinkább aggasztó kenyérhiány folytán a lázadás tünetei mutatkoznak és a tá-borban általában azon vélemény uralkodik, hogy a vár megvétele még nagy nehézségbe ütközik.

Szeptember 5-én 140 gyalogos Komáromból a védőrség erősítésére szerencsésen Ujvárhoz ér-kezett, parancsnokul azonban az esztergomi kap-unál egy golyótól találva elesett.

Szeptember 6-án az ostromlók általánosán megközelítették a földött utat és itt berendeztek löveggátjait.

Szeptember 8-án a várbeliek újból követe-ket küldtek Komáromba a fölmentés szorgalma-zása végett. A folyó és a mocsarak miatt a körülzárolás ugyanis nem történhetett oly szoro-san, hogy egyesek, habár nem is veszély nélkül, a körülzároló vonalon keresztül ne juthattak volna.

Szeptember 9-én a tüzelés oly heves volt, hogy a védőrségnek 31 halottja volt.

Szeptember 10-én Forgách megbetegedett. Ekkor újra segélyért folyamodott a nádorhoz, 2000 embert kérvén.

(Folyt. köv.)

¹ Horváth István: Tudományos gyűjtemény. X. köt. 76—91. ll.

² Rasid feljegyzése i. h.

Ö. 202-2/901. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírói kiküldött ezennel közhírré teszem, hogy néhai **Skoluda Lajos** hagyatékát képező és a felvett leltárban 2-50. tétel alatt összeirt butorneműek **folyó évi november hó 25-ik napján** délelőtt 9 órakor **Nyitrán**, felső-város, kisebb papnevelde épületében, az örökhatározó volt lakásán a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladatni fognak.
Nyitrán, 1901. évi november hó 16-án.
Markovich Sándor,
v. aljegyző, bírói kiküldött.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy az

Első magyar általános biztosító társaság,

mely elsőrendű legjobb hírnévünk örvendő vállalat. itt helyben főügynökséget létesített, mely **Nyitra és környékére** kiterjed s annak vezetésével alólírottak bizattunk meg.
Kérjük a nagyérdemű közönséget, ebbeli vállalatunkban, mely tűz, jég, baleset, élet és betörés elleni biztosításokra terjed ki, szívesen támogatni.
Végre megjegyezzük, hogy az eddigi volt ügynökségek, a kereskedelmi bank kivételével, meg lesznek szüntetve és beleolvadnak főügynökségünk keretébe.

Teljes tisztelettel
Prohászka és Belák.

896/1901. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102-ik §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai kir. járásbíróióság 1901. évi II. 200. számú végzése következtében dr. Bangha István ügyvéd által képviselt Nyitrai Székeskúptalan javára **Pulz Keresztély** nyitrai lakos ellen 800 kor. s jár. erejéig 1901. évi április hó 10-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2412 kor.-ra becsült következő ingóságok, n. m.: ruhaszövedék és szobabútorok nyilvános árverésen eladatulnak.

Mely árverésnek a nyitrai kir. járásbíróióság 1901. évi V. II. 200.4. számú végzése folytán 800 kor. tőkekövetelés, ennek 1900. évi február hó 1. napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltó díj és eddig összesen 110 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig **Nyitrai Pulz Keresztély** üzletében leendő eszközölésére **1901. évi november hó 26-ik napjának délutáni 2 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén, becsíron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Nyitrán, 1901. évi november hó 12. napján.
Vályi Lajos,
(P. H.) kir. bír. végrehajtó.

Üzlet-átvétel.

Van szerencsém tisztelettel jelenteni, hogy az itteni piacon

Prohászka Gusztáv

cég alatt 13 éven át fenállott, legelőnyösebben ismert

fűszer-, bor-, csemege- és anyag-üzlet

vezetését mai napon átvettem.
Tizenöt évi működésem elsőrangú belföldi cégeknek, valamint jelenlegi üzleti összeköttetéseim reméltem engedik, hogy az üzletet még nagyobb jelenségre emelnem sikerülni fog.

Kérve, hogy azon bizalmat, melyet az eddigi cég iránt tanusítani sziveskedett, reám átruházni kegyeskedjék.

Maradtam
Nyitrán, 1901. évi november hó 12-én.

kiváló tisztelettel

Einczinger József.

Tanonc vagy gyakornok

azonnal felvétetik
Rozáry István
fűszer- és csemege-üzletében
Galgócon.

Kiadó lakás.

Nyitrán, Erzsébet-ut 48-ik számú házban

egy 2 szobás lakás

→ azonnal, ←
esetleg január 1-től kiadó.

Craus István kis-kéri gazdaságában

nagyobb mennyiségű tővön álló

épület-, szerszám- és tűzifa,

nagyobbrészt éger és szilfa,

vágásokba osztva **f. november hó 20. napján** tartandó nyilvános árverésen fog eladatni.

SULGAN ANDRÁS

→ cipész-üzlete ←

Nyitrán, Vármegye-utca 10-ik szám alatt

készít és raktáron tart mindennemű és legjobb minőségű

lábbelieket

urak, hölgyek és gyermekek részére, izléses kiállításban, pontos kiszolgálás és jutányos árak mellett.

Csalás saját készítményű árak!

Uri lakóház

(Nyitrától $\frac{3}{4}$ órányira fekvő községben), mely áll: 5 szoba, kényelmes mellékhelyiségek, dísz- és gyümölcsös-kertből,

szabad kézből azonnal eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

Szőlőoltványok

szokványminőségben.

A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajokban fajtisztán, teljes jótállással. 5-20.

Élőkerítés.

Gleditschia csemeték és magvak.

Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendelkezéshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ara 6 frt.

Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomata **főárjegyzék ingyen és bérmentve** küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzéken kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát haszonra ne fordítanák, városban, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdeklében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím:

Érmelléki első szőlőoltvány-telep: Nagy Gábor, Nagy-Kágya u. p. Székelyhid.

Nyitrai Serfőző és Malátagyártó Részvény-Társaság.

Meghívás.

Van szerencsénk t. részvényeseinket a **folyó évi december hó 2-án délután 3 órakor** gyárhelyiségünkben tartandó

VII. rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívni.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése, a mérleg előterjesztése és a tiszta jövedelem hováfordítása iránti határozathozatal.
2. A felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.
3. Négy igazgatósági tagnak megválasztása három évre az alapszabályok 21. §-ának értelmében és három felügyelő-bizottsági tagnak megválasztása a jövő rendes közgyűlésig terjedő egy évi időtartamra.

Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések, valamint az 1900/1901. évi mérleg, a közgyűlést megelőzőleg 8 napon át, a gyár irodái helyiségében a jogosultak által megtekinthetők.

Az alapszabályok 11. §-a értelmében a szavazati jog gyakorlására szükséges, hogy a részvények az összes le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőzőleg három nappal a nyitrai iparbank pénztáránál letétessenek.

A nevezett pénztár a letett részvényekről elismervényt ad, mely igazolásul szolgál a közgyűlésen való részvétellel.

Nyitrán, 1901. évi november hó 14-én.

Az igazgatóság.

